

Толкачова І. А., к.ю.н.,
Пущик І. М., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ВІД РІЗНИХ ФОРМ ДИСКРИМІНАЦІЇ В УКРАЇНІ

Питання дискримінації завжди займало провідні позиції серед головних проблем у світі. Дискримінація в усіх її можливих формах і проявах є однією з найбільш поширених форм насильства та порушення прав людини. Ця проблема порушує права мільйонів людей щодня і її дуже важко розпізнати. Упродовж багатьох століть світова спільнота шукає шляхи, які б протидіяли дискримінації та захищали права людини.

Одним з основних інструментів боротьби з дискримінацією є Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації в рамках системи ООН, яка зобов'язує держави, які її підписали до ліквідації расової дискримінації. Конвенція включає в себе механізм індивідуальних скарг і контролюється Комітетом з ліквідації расової дискримінації (КЛРД), що складається з незалежних експертів. Усі держави-члени зобов'язані подавати регулярні доповіді Комітету, який, в свою чергу, надає свої скарги і рекомендації державам-членам у вигляді заключних зауважень. Інші конвенції ООН стосуються дискримінації конкретних груп – Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації жінок або Конвенція про права інвалідів.

Україна також не стоїть осторонь цієї проблеми. Як стверджують правозахисники, дискримінація в Україні – це справжня проблема. Вона може торкнутися кожного незалежно від статі, віку чи стану здоров'я. На необхідність її подолання звернули увагу одразу 40 країн-учасниць ООН під час проходження Україною Універсального періодичного огляду (УПО) в Женеві у жовтні 2012 року. Тому, того ж року, було прийнято Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації» від 6 вересня 2012 р. [1]. Але, на жаль, на сучасному етапі, як зазначають дослідники цього питання, даний Закон не містить чіткого дієвого захисту від дискримінації та не встановлює порядку оскарження дискримінаційних дій. Критикують цей Закон не тільки українські експерти, також була несхвальною оцінка Ради Європи та Європейської Комісії.

Мабуть найбільшу кількість уваги для вирішення питання дискримінації в Україні приділяють громадські організації. Доказом даного свідчення може слугувати той факт, що в Україні досі не ведеться офіційна статистика випадків дискримінації. В результаті чого чиновники часто стверджують, що не знають про таку проблему або ж зменшують її

масштаби. А от громадські організації, навпаки, досить часто звертаються до даного питання та проводять регулярні аналізи розвитку проблеми дискримінації. Так, наприклад, за підтримки Європейської комісії Інформаційним центром «Майдан Моніторинг» протягом 2014 – 2016 років реалізовувався проект «Україна без дискримінації», спрямований на протидію дискримінації в Україні. У рамках цього проекту здійснювався моніторинг звернень про випадки дискримінації. Але навіть за цими даними не простежується повноцінна картина даної проблематики. Оскільки людина, яка стикнулася з дискримінацією, зазвичай старається приховати даний факт ніж знайти шляхи його вирішення адже механізм захисту даного кола суспільних відносин не є чітко встановлений на законодавчому рівні.

При дослідженні питання дискримінації важливо згадати про практику Європейського суду з прав людини. Кількість справ проти України є досить великою і багато з них стосуються питань дискримінації. Наприклад, справа «Савіни проти України», де є наявні ознаки фізичної дискримінації, а саме через сліпоту заявника. Подружжя Савіни зазнали дискримінації під час спроби працевлаштування, надання належної грошової допомоги та скасування прохання про надання можливостей облаштування житла тепло- та водопостачанням, в результаті чого заявників позбавили батьківських прав, посилаючись на те що вони не можуть надати необхідної опіки дітям, а також обмежили їм доступ до спілкування з дітьми [2]. Таких прикладів можна наводити сотні з практики Європейського суду з прав людини, але висновок можна зробити один. Україна ще не має того високо рівня захисту прав своїх громадян, іноземців та осіб без громадянства, які перебувають на її території на тому рівні, який би хоча б частково відповідав міжнародним стандартам, встановлених такими організаціями як ООН, Рада Європи та інші.

Але все ж в Україні діє ряд громадських організацій, які спрямовують усі можливі зусилля для усунення проблеми дискримінації в нашій державі. Так, в 2012 році більше 50 громадських та благодійних організацій, що об'єдналися заради протидії дискримінації та просування ідеї рівності утворили Коаліцію з протидії дискримінації в Україні.

Отже, підсумовуючи усі вищенаведені факти, можна стверджувати, що механізм протидії та захисту громадян проти дискримінації є не достатньо сформованим. У нашій державі не надають особливої важливості даному питанню. Прикладом цього можуть слугувати реальні випадки з життя громадян, які можна віднайти на сайті Коаліції з протидії дискримінації в Україні.

Література

1. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 06.09.2012 р. № 5207-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>.

2. Справа «Савіни проти України» № 39948/06 від 18.12.2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/974_454/page

УДК 347.121.2 (043.2)

Толкачова І. А., к.ю.н.,
Петухова А. А., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

РОЛЬ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ІНФОРМАЦІЮ В УКРАЇНІ

Сучасний світ важко уявити без засобів масової інформації, тому умови діяльності преси, радіо, телебачення є одним із найважливіших питань, які треба вирішити для успішного розвитку українського демократичного суспільства.

Варто зазначити, що питанню інформації та порядку доступу до неї законодавство України приділяє значну увагу. Так, воно встановлює загальні правові основи одержання, використання, поширення та зберігання інформації, закріплює право особи на інформацію в усіх сферах суспільного і державного життя України, а також систему інформації, її джерела, визначає статус учасників інформаційних відносин, регулює доступ до інформації та забезпечує її охорону, захищає особу та суспільство від неправдивої інформації. Так, наприклад, Закон України «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 р. закріплює право громадян України на інформацію, закладає правові основи інформаційної діяльності [1].

Конституція України проголошує, що кожному гарантується право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань (ст. 34) [2].

Отримання, розповсюдження та використання інформації неможливе без засобів масової інформації (далі – ЗМІ). Правові основи діяльності друкованих засобів масової інформації в Україні регламентуються Законом України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» від 16 листопада 1992 р., який встановлює державні гарантії їх свободи згідно з Конституцією України, іншими актами чинного законодавства і ратифікованими Україною міжнародно-правовими документами. При цьому, під друкованими ЗМІ (пресою) в цьому Законі мається на увазі періодичні і триваючі видання, які виходять з постійною назвою і періодичністю, один або більше номерів (випусків) протягом року, на основі свідоцтва про державну реєстрацію [3].

ЗМІ є вільними, забороняється створення і фінансування державних